

Nykalvade kor

Individberäkning till dem i IndividRAM 5 (2009-04-09)

På grund av den nykalvade kons låga intagningskapacitet blir kraftfodergivorna alltför höga när målavkastningen sätts relativt högt i tidig laktation. Det blir extra problematiskt till små kor eller med grovfoder med oväntat höga fyllnadsvärden (ex. p.g.a. höga syrahalter i ensilage).

En snabbenkät visar att flertalet utfodringsrådgivare rekommenderar 2-4 kg kraftfoder (summa allt kraftfoder) vid kalvning och sedan en ökning med 0,5 kg per dag fram till en målavkastning. Denna varierar mer. Exempel är 32-35 kg mjölk för förstakalvare och 40-45 kg mjölk för äldre kor. Ett annat exempel är 13-16 kg kraftfoder för förstakalvare och 15-19 kg kraftfoder för äldre kor.

Ett sätt att undvika problem kan vara att låta programmet räkna med att kon är längre fram i laktation. Skriv in under "Inställning" "Foderstatsberäkning" "Beräkningsdag Dagar efter besöksdatum" det antal dagar efter besöksdatum som programmet ska beräkna kons intagningskapacitet på (ex. 20 dagar). Bocka för rutan "lakt dag + "(20-30 dagar) vid foderstatsberäkningen av nykalvade kor.

Bild 1 visar var du skriver in antal dagar efter besöksdagen som programmet ska räkna kornas intagskapacitet.

Foderstatsberäkning

Tillväxt 1:a kalvare
 Använd kg/dag: 0,25

Dräktighetstillägg
 Använd

Mjölkkor
 Grovfoderaptit %: 100

Anges individuella min/maxgivor
 Inställningar foderstatsalternativ Foderstatmallarna

Diagram
 Qkorrigerat Korrigerat celltal

Skala för avkastning kg (mjölk/ECM): Min 0 Max

Skala för mjölk-foder: Min Max

Typfoderstat
 Standardavkastning (mjölk/ECM): Min 20 Steg 5 Max 50

Mjölkkor
 Öre per kg ECM: 322

Beräkningsdag
 Dagar efter besöksdatum: 20

Stegningsintervall
 Hullpoäng: 0,25
 Vjkt/hullpoäng kg: 5
 Avk kg mjölk: 1,0
 Fett och protein %: 0,1
 Fodergivor kg: 0,50

Visning
 Dölj diagram och resultatmåt

OK
 Avbryt
 Hjälp

Genom att inte öka kraftfodergivan för snabbt (max 0,5 kg/dag) och inte sätta för hög målavkastning, kan en för hög kraftfoder/grovfoder-kvot undvikas.

Kontroll

Ett sätt att kontrollera att foderstaten blir rimlig i tidig laktation är att göra Typfoderlistor med korta intervaller för de mindre korna.

Exempel. En besättning med kovikt 650 kg och förstakalvare 600 kg. Gör typfoderlistor för äldre kor 550 kg och förstakalvare 500 kg. Sätt intervallerna 1-10, 11-20, 21-30, 31-40 dagar e. kalvning, Bild 2. Beräkna foderstater och se vid vilken avkastning foderstaten blir rimlig. Ha speciellt koll på vombelastningstal, stärkelse, tuggtid och råprotein. Basera målavkastningen och antal dagar + därefter, och se till att kraftfodergivan inte höjs så snabbt att målet nås för tidigt, se Bild 3.

Bild 2 visar hur Inställning Typfoderstat kan se ut.

Typfoderstat

Namn: Kalvning   Grupp: Besättning   Foderstatsalternativ: Ält 1   Ras: SRB

	Dagar efter kalvning			Dr dag	Antal djur	Vikt kg	Hulländr /dag	Fett %	Prot %	Avkastning kg ECM																
	fr o m	t o m	=																							
Äldre kor	1	10	6		1	550		4,0	3,4	25	30	35	40	45												
	11	20	16		1	550		4,0	3,4	25	30	35	40	45	50											
	21	30	26		1	550		4,0	3,4	25	30	35	40	45	50											
	31	40	36		1	550		4,0	3,4	25	30	35	40	45	50											
1:a kalvare	1	10	6		1	500		4,0	3,4	20	25	30	35	40												
	11	20	16		1	500		4,0	3,4	20	25	30	35	40	45											
	21	30	26		1	500		4,0	3,4	20	25	30	35	40	45											
	31	40	36		1	500		4,0	3,4	20	25	30	35	40	45											
Utslagskor																										
Sinkor, lågdräktiga																										
Sinkor, högdräktiga																										

Tillväjning Sinkor, högdräktiga   Start, dagar före kalvning: 21   Slutgiva, dagar efter kalvning: Slutgiva, avkastningsnivå: Vikt, kg: 600

1:a kalvare: 21   Slutgiva, dagar efter kalvning: Slutgiva, avkastningsnivå: Vikt, kg: 600

1:a kalvare ingår i Äldre kor

Avkastning: kg ECM kg mjölk

1 2

Bild 3 visar typfoderstaten för en äldre ko 550 kg 26 dagar efter kalvning och är räknad på ett tidigt skördat plansiloensilage med 140 g syror per kg ts. Om målavkastningen sätts till 45 kg ECM och kraftfodergivan nås 26 dagar efter kalvning kommer inte kon att äta upp grovfodergivan. Om ensilageintaget stannar på 9 kg ts kommer tuggtiden blir lägre än 32 och vombelastningstalet kommer att bli 0,45. I det här fallet bör målavkastningen antingen sättas lägre än 45 kg ECM eller inte nås förrän 35 dagar efter kalvning. D.v.s. att kraftfoderökningen ska vara något lägre än 0,5 kg per dag.

Kalvning		35 kg ECM				40 kg ECM				45 kg ECM				50 kg ECM							
		Giva, kg	Läs	Min, kg	Max, kg	Giva, kg	Läs	Min, kg	Max, kg	Giva, kg	Läs	Min, kg	Max, kg	Giva, kg	Läs	Min, kg	Max, kg				
Fodermedel																					
Äldre kor 21-30																					
Sen beräkning		2009-03-23																			
Kons		6-474-2 Blandvall ensilage 1:a skörd				9,82				9,21				9,46				10,07			
		1-1-1 Korn, kärna				4,64				8,00				10,39				12,56			
		213-72-2 Unik 72				7,34				7,44				7,56				7,52			
		213-604-1 EFFEKT MIDI				0,00				0,00				0,00				0,08			
Grupp nr																					
Antal djur		1																			
Foderstatsalt nr		1																			
Ras nr		1																			
Foderstatskontroll		Värde Läs Min Max				Värde Läs Min Max				Värde Läs Min Max				Värde Läs Min Max							
Andel 1:a kalvare %		43,87				49,02				53,81				58,8							
Avk 1:a kalvare %		20,4				22,8				25,2				27,8							
Avkastning kg ECM		10,6				13,6				15,8				17,7							
Fett %		7,16				7,62				8,25				8,98							
Protein %		100				100				100				100							
Dagar efter kalvning		143,1				158,8				174,5				190,2							
Dräktighetsdagar		7,02				6,97				6,92				6,85							
Aktuell vikt kg		191				183				178				173							
Förväntad vuxenvikt kg		16				16				16				16							
Tillväxt 1:a kalvare kg/dag		95,5				95,5				95,5				95,5							
Hulländring/dag		33				23				16				10							
Vikt/hullpoäng kg		0,26				0,38				0,44				0,48							
Mjolkpris öre/kg ECM		111				166				193				210							
Stall		368				348				339				333							
Krf blandat i grf		39				37				36				34							
Bete		35				33				32				32							
Bete aktuellt		48,2				40,4				37,5				36,3							
		Vit E, IE/kg TS																			
		Ca tot, g/dag				143				132				145							
		P tot, g/dag				80				81				89							
		Mg tot, g/dag				52				55				54							

Ett annat sätt är annars att gå på erfarenhet och mallar, och inte räkna i början av laktation!

Ytterligare ett sätt är att använda sig av "varierande energibalans", dvs att man räknar med att kon mobiliserar kroppsreserver och att man kan sänka energibalansen ned till exempelvis 95%.

Av: Kicki Markusson, Svenska Husdjur. Carolina Nilsson, Svenska Husdjur och Torbjörn Pettersson, Norr Mejerier.